

Čís. 891.

Urážka na cti dle § 491 tr. zák., obvinil-li zaměstnavatel svého bývalého zaměstnance v novinách z nedbání povinností.

(Rozh. ze dne 24. června 1922, Kr I 1246/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Mostě ze dne 4. května 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti cti dle §§ 491, 493 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného opírá se o zmatek čís. 10 lit. a) § 344 tr. ř., tvrdíc, že vyhlášku ve »M. Listech« ze dne 27. října 1920 nelze pokládati za hanění aneb vydávání v posměch soukromého obžalobce, že výtka nedostatečného výkonu odborných prací nedotýká se cti a čestné pověsti pracovníka, že se tudíž jedná v tomto případě jediné o ublížení na cti dle § 1330 obč. zák. a že proto bylo obžalovaného dle § 337 tr. ř. hned po vyhlášení výroku porotců osvoboditi. Stížnost není v právu. Dlužno především zkoumati, zda ve směru objektivním jsou naplněny veškeré náležitosti přečinu dle § 491 tr. zák. Pro posouzení, zda závadný inserát v objektivním směru zakládá ublížení na cti dle § 491 tr. zák., jest rozhodným jednak jeho obsah, jednak způsob, jakým obsah ten byl pronesen u veřejnost. Inserát vytýká obsahově soukromému obžalobci špatnou práci, kterou konal za nepřítomnosti obžalovaného v zubním atelieru téhož. Lze ovšem připustiti, že výtka špatného výkonu díla sama o sobě nemusí vždy znamenati obviňování z opovržlivé vlastnosti, než ke správnému pochopení a hodnocení výtky té nutno přihlídnouti ke bližším okolnostem. Obžalovaný viní slovy závadného inserátu obžalobce, že v jeho nepřítomnosti, tedy nejsa pod dohledem obžalovaného a pracuje samostatně jako jeho zástupce, pracoval špatně; tím ho obviňuje, že nechoval se tak, jak bylo povinností bdělého, pečlivého a řádného. smluvního závazku dbalého pomocníka, že práce vykonával špatně, ať již z nedbalosti nebo pro svou nezdatnost v oboru tom. Takové chování se obžalovaného vzhledem k jeho povolání zahrnuje v sobě obvinění obžalobce z opovržlivé vlastnosti, předhůzku směřující proti jeho mravní povaze, kterou se chce říci, že obžalobce buď má schopnost ku provádění dotyčných odborných prací, ale provádí je ledabyle a nedbale, nebo nemá potřebných pro povolání své vědomostí a schopností, přes to však se postavení, schopností ty předpokládajícího, domáhá a ujímá, v obou případech jest pak výsledkem práce špatná. Obé jest způsobilé, by obžalobce postavilo do světla po stránce mravní zavržitelného. Zvýšeného významu nabývá však výtka ta způsobem, jímž byla pronesena; obžalovaný se nespokojil s pouhou předhůzkou, učiněnou přímo tváří v tvář vůči obžalobci, nýbrž pokládal za vhodné, veřejně v novinách obecnostu upozorniti, že soukromý obžalobce, kterého jmenoval plným jménem, tehdy ve službách obžalovaného v jeho zubním atelieru po dobu nepřítomnosti obžalovaného konal špatné práce, a prohlásiti, že špatně zhotovené chrupy zdarma opraví.

Účel prosperity živnosti obžalovaného toho zajistě nevyžadoval, aby soukromý obžalobce v inserátu byl jmenován plným jménem, to stalo se bez nutné příčiny, a právem proto v uveřejnění plného jména soukromého obžalobce ve spojení s výtkou špatné práce možno objektivně shledávati obvinění z opovržlivé vlastnosti, které, je-li i subjektivní stránka dána, správně jest podřaditi pod skutkovou povahu § 491 tr. zák. Vzhledem k této úvaze mohla by zůstatí stranou otázka, zda lze v závadném jednání po objektivní stránce spatřovati také i uvádění soukromého obžalobce ve veřejný posměch. Podstatu vydávání někoho v posměch dlužno shledávati v tom, že se význam, osobě vzhledem k jejímu postavení nebo povolání příslušející, snižuje; všeliké výroky a výrazy, jimiž se význam ten zmenšuje, snižuje, jimiž se cenné vlastnosti osoby snižují anebo jí dokonce upírají, činí osobu tu v očích soudného obecnstva komickou, směšnou, i když jí přímo cti neupírají. Mohla proto v závadném inserátu býti právem shledána také objektivní skutková podstata uvádění ve veřejný posměch. Po stránce subjektivní — ve kterémž směru ostatně zmateční stížnost rozsudek v odpor neběře — jest skutková podstata dána již kladným zodpověděním první otázky hlavní; ve zodpověděni slovem »jest vinen«, jest zahrnuto vše, co po stránce subjektivní ke skutkové povaze se požaduje; v tom směru by ani výrok porotců soudem zrušovacím nemohl býti přezkoumáván. Neprávem tedy spatřuje stěžovatel v uvedené vyhlášce toliko dovolenou a beztrestnou předhůzku volného výkonu zubních prací, která prý s počestností dělníka nemá nic společného, a pochybené jest také poukazování na ustanovení § 1330 obč. zák., jež, jak stížnost sama připouští, se vztahuje jen na následky spáchaných poklesků proti bezpečnosti cti dle soukromého práva; na trestnosti takových činů nemění zmíněné ustanovení nic již vzhledem na čl. IV. cí. pat. ze dne 27. května 1852, čís. 117 ř. zák.

Čís. 892.

Rušení míru domovního (§ 83 tr. zák., druhý případ) může býti spácháno i »více« lidmi sebranými. »Více« lidmi rozumí se aspoň 3 osoby. Pomocníky, kteří nemají vědomosti o protiprávnosti jednání toho, kdo je zjednal nebo jim konání naporučil, nelze pokládati za »lidi sebrané«.

(Rozh. ze dne 24. června 1922, Kr I 33/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 21. října 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle § 83 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji v objemu zrušení znovu projednal a rozhodl — a uvedl po právní stránce

v d ů v o d e c h:

Jak ze stylisace § 83 tr. zák. »aneb jestliže i bez pomocníků« vychází na jevo, může býti zločin rušení míru domovního (druhý případ § 83 tr. zák.) spáchán netoliko jedním pachatelem ozbrojeným, nýbrž i pachatelem